

Kalásris

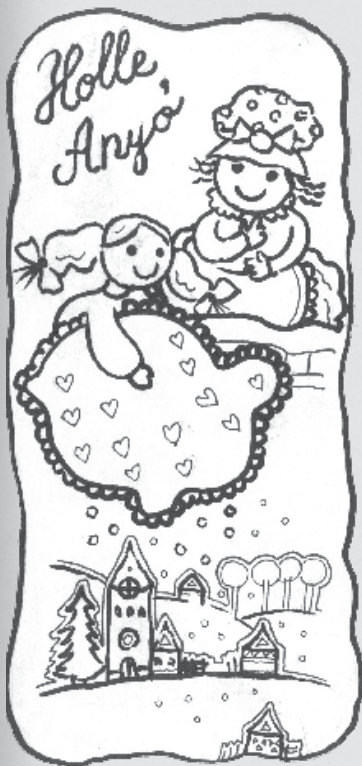
Egyre több mese ékesíti a bábosházi füzért, s ebben az évadban mind-egyik egy-egy ügyes kezű bábkészítő szíve csücskéből került elő. A kora tavaszi délutánokra Kissné Czeglédi Katalin kereste elő Nektek az ő legkedvesebb meséjét.

„Amikor először beszélgettünk arról, hogy kinek mi a kedvenc meséje, szinte gondolkodás nélkül, azonnal tudtam, hogy a *Holle anyó* az én kedvencem. Már gyerekkoromban megragadott az a részlet, amikor Holle anyó rázza az égben a dunyháját, lenn a földön pedig ekkor esik a hó. Nemcsak azért tetszik ez a mese, mert varázslatos képek vannak benne, hanem azért is, mert az igazságérzetem megnyugszik tőle. Itt rend van, mindenki azt kapja, amit megérdemel: a jó, önzetlen, segítőkész leány és a rosszindulatú, kényeskedő, lusta leány egyaránt. Azt hiszem, erre az igazságtevésre vágyik az ember a saját életében is – én legalábbis mindenképpen.”

Kissné Czeglédi Katalin

Jakob és Wilhelm Grimm:

Holle anyó

Élt egyszer egy özvegyaszszony, annak volt két lánya: az egyik szép és szorgos, a másik csúnya és lusta. Az özvegy sokkal jobban sze-

rette a csúnya lustát, mert az édeslány volt. Minden munkát a másiknak kellett végeznie, az volt Hamupipőke a házban. Ott ült szegény napestig a kút mellett az úton, és font, egyre font, míg csak a vér ki nem serkent az ujjából.

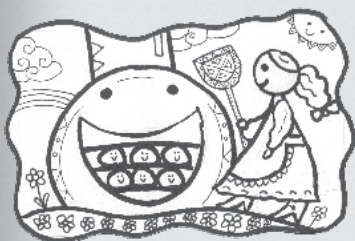

Egyszer aztán úgy megvágta az ujját a szál, hogy az orsó is csupa vér lett tőle. Le akarta mosni a kútnál, de az orsó kicsusszant a kezéből, és belesett a vízbe. A lány sírva fakadt, haza-

szaladt a mostobájához, s elpanaszolta neki, mi történt. Az meg, ahelyett hogy megszánta volna, kegyetlenül ráripakodott:

- Ha beleejteted, szedd is ki belőle!

Szegény lány visszament a kúthoz, nem tudta, mitévő legyen; félelmében végül is az orsó után ugrott. Elvesztette az eszméletét, s mikor aztán magához tért, egy szép, napfényes, virágos mezőn találta magát. Elindult, ment, mendegélt; egyszercsak egy kemencéhez ért. A kemence tele volt kenyérrrel, s a kenyerek azt kiabálták:

- Húzz ki hamar! Húzz ki hamar, mert megégek! Már régen kiszültem!

A lány nekilátott, és szép sorjában mind kiszedte őket

a lapáttal. Aztán továbbment; ment, mendegélt, míg egy almafához nem ért. A fa tele volt almával, és azt kiabálta:

- Rázz meg! Rázz meg! Minden almám megérett már!

A lány megrázta a fát, hogy csak úgy bullott a sok alma, mint a zápor. Addig rázta, míg az utolsó szem is le nem bullott róla. Akkor az egészet szépen kupacba rakta, és továbbindult.

Ment, mendegélt, végre egy házikóhoz ért. A házikóból egy anyóka kukucskált ki ba-

rátságosan, de olyan hosszú foga volt, hogy a lány megijedt, és el akart szaladni.

Az öregasszony azonban utána kiáltott:

- Ne félj tőlem, kedves lányom! Maradj nálam; ha minden munkát rendben elvégzel a háznál, jó sorsod lesz. Csak arra vigyázz, hogy jól megvedd az ágyamat, jól fölrázd a párnámat, hadd szálljon a pihéje; olyankor hó hullik fönt a világban. Én vagyok Holle anyó.

Az öregasszony olyan szépen rábeszélte, hogy a lány végül is összeszedte bátorságát, ráállt a dologra, és beszegődött hozzá. Mindent megtett a kedve szerint, az ágyát is mindig jól fölrázta, csak úgy szálltak a pihék, akár a hópelyhek.

De jó dolga is volt ám az öregnél! Soba egy rossz szót sem hallott, s ebetett, amennyi jólesett neki.

Evet is eleinte jó étvággal; hanem aztán valahogyan ízét vesztette a falat a szájában. Egyre kedvetlenebb, egyre szomorúbb lett. Eleinte maga sem tudta, mi leli; hanem utóbb, mikor már jó ideje szolgált Holle anyónál, ráeszmélt; hogy hazakívánczik. Hiába ment itt ezerszer jobban a dolga, mint otthon, mégiscsak mindig ott járt a gondolata a messzi kis falusi házban.

Végül aztán már nem bírta tovább, odaállt szépen

Holle anyó elé, és azt mondta neki:

- Elfogta a szívemet a honvágy, nem maradhatok tovább nálad. Tudom, százszor jobb sorsom van itt, mégis azt mondja a szívem: vissza kell mennem az anyémhez!

- Tetszik nekem, hogy hazavágyol - felelte az öreg -, ebből is látszik, hogy derék, hűséges teremtés vagy. És amiért olyan becsülettel szolgáltál, én magam viszlek fel a fenti világba.

Azzal kézen fogta, és egy nagy kapuhoz vezette.

- Innét most már mehetsz magad is - mondta -, ez a kapu egyenest a falutok határába nyílik.

A kapu kitárult, s abban a pillanatban, ahogy a lány átlépett rajta, sűrű aranyeső bullott rá a magasból, és az arany mind ott ragadt a ruháján; fénylett, csillogott az egész lány tetőtől talpig.

- Ez a fizetség a szorgalmadért! - kiáltotta Holle anyó a kapun át, és még a kútba esett orsóját is kidobta utána.

A két kapuszárny dördülve becsukódott, s lám a lány, amint körülnézett, ott találta magát a falujuk határában, nem messze az anyja házától.

Gyorsan útnak eredt, sietett haza boldogan. Ahogy befordult az udvarukra, a kút kávájáról meglátta a kakas és nagyot rikkantott:

*Kukurikú! Mi történt?
Aranyos lányunk hazatért!*

A lány bement a házba, és mert talpig arany borította, az anyja is meg a testvére is szívesen fogadta. Ő meg elmesélte, mi történt vele. Mikor a mostohája meghalotta, hogyan jutott a nagy gazdagsághoz, nagyon szerette volna, ha a csúnya, lusta lányának is ilyen szerencséje akad.

Kiküldte hát fanni a kúthoz, a lány meg bedugta a kezét a túskebokorba, összeszúrta az ujját a tövisekkel, bevégezte az orsót, bedobta a kútba, és utána ugrott.

Ő is a szép mezőn tért magához; azon az ösvényen indult el, amelyiken a másik lány járt. Amint a kemencéhez ért, kiabálni kezdtek a kenyerek:

- Húzz ki hamar! Húzz ki hamar, mert megégek! Már régen kiszültem!

De a lusta lány azt felelte:

- Hogyisne! Hogy összepiszkoljam magamat!

Az továbbment. Csakhamar az almafához ért.

- Rázz meg! Rázz meg! Minden almám megérett már! - kiáltotta az almafa.

- Hogyisne! Hogy a fejemre essék egy alma! - felelte a lány, és továbbment.

Odaért Holle anyó házához, de egy cseppet sem ijedt meg az öregtől, mert már tudta, milyen nagy foga van, és tüstént elszegődött hozzá.

Az első nap erőt vett magán, szorgoskodott, és ha Holle anyó mondott neki valamit, rögtön megtette, mert egyre csak a sok aranyra gondolt,

amit majd kapni fog tőle. A második napon azonban már lustálkodott egy kicsit, a harmadikon meg már alig akart fölkelni reggel. Holle anyó ágát sem úgy vetette meg, ahogyan kellett volna; nem rázta föl a dunnát, hogy a pibék szétszálljanak belőle. Az öreg végül is ráunt, és kiadta az útját. A lusta lány cseppet sem búsult rajta, hogy a dolog így fordult; most jön majd az aranyeső - gondolta magában.

Holle anyó őt is a kapuhoz vezette; hanem amikor a

lány kilépett rajta, arany helyett egy jókora üst szurok zúdult a nyakába.

- Ez a fizetség a szolgálato-dért! - mondta Holle anyó, és becsukta a kaput.

A lusta lány hazament; te-tőtől talpig szurkos volt, s amikor a kakas meglátta a kút kávájáról, nagyot rik-kantott:

Kukurikú! Mi történt?
Szutykos lányunk hazatért!

A szurok pedig rajta ragadt élete végéig.

